

Nummer:

581735/581736

Behandeld door:

F. van Drie

Datum:

18 december 2024

Onderwerp:

Tegemoetkoming kosten Ontploffbare oorlogsresten

Geachte raad,

Geadviseerd besluit

Aanvraag indienen bij ministerie van BZK voor een suppletie-uitkering uit het Gemeentefonds, voor de gemaakte kosten in het opsporen en ruimen van Niet Gesprongen Explosieven (NGE) uit de Tweede Wereldoorlog voor de volgende projecten (en totaalbedrag):

- De realisatie van het bedrijventerrein Groot Overeem II (bureau-onderzoek);
- De realisatie van de woningbouwlocatie Beekweide II (bureau-onderzoek, nader onderzoek en benaderen explosieven);
- Totaal gerealiseerde kosten:

	Kosten (excl. BTW)	Suppletie
Totaal	€ 74.022,50	€ 50.335,30

1. Inleiding

De laatste jaren neemt het besef van het belang tot opsporing van explosieven bij ontwikkelingen (mede in het kader van openbare orde en veiligheid) toe. Daardoor wordt er steeds vaker en/of beter gezocht naar explosieven voordat gebouwd gaat worden of tijdens grondroerende werkzaamheden. De kosten voor het opsporen van explosieven zijn echter hoog. Gemeenten kunnen via het gemeentefonds in aanmerking komen voor een bijdrage in de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van ontplofbare oorlogsresten uit de Tweede Wereldoorlog (de zogenoemde bommenregeling, voor toelichting: zie bijlage).

De bommenregeling is geen Rijkssubsidie maar een regeling die wordt gefinancierd via een suppletieregeling binnen het gemeentefonds. Het is een regeling die al een geruime tijd (zie ook onder 'kaders') bestaat en waarvan vooralsnog niet de verwachting is dat deze op korte termijn zal worden opgeheven. Ook toekomstige kosten t.g.v. onderzoek naar oorlogsresten kunnen dan in aanmerking komen voor een suppletie via het gemeentefonds.

Deze regeling houdt in dat in geval van opsporing en ruiming van explosieven gemeenten een bijdrage van 68% in de werkelijk gemaakte kosten kunnen ontvangen (suppletie-uitkering). De vereiste is hierbij dat de aanvraag op basis van reeds gerealiseerde kosten moet worden ingediend op basis van een raadsbesluit en per jaar voor 1 april moet worden ingediend. Dit geldt voor in opdracht van de gemeente gemaakte kosten voor onderzoek en benadering. In opdracht van derden gemaakte kosten komen niet in aanmerking voor deze suppletie. Procedureel houdt dit in dat de gemeenteraad een besluit moet nemen over de door de gemeente en derden

gemaakte kosten en dat al deze kosten ingediend worden bij het ministerie. Vervolgens ontvangt de gemeente de suppletie en verdeelt dat naar rato over de verschillende projecten.

Onderstaand zijn in het kort de verschillende projecten beschreven.

- Realisatie bedrijventerrein Groot Overeem II
In het kader van een goede ruimtelijke ordening is voor deze locatie in 2020 een onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek betreft een bureau-onderzoek, waaruit is gebleken dat een vervolgonderzoek niet noodzakelijk is, en dat bij de ontwikkeling van het bedrijventerrein geen rekening meer hoeft te worden gehouden met mogelijke ontplofbare oorlogsresten. Gerealiseerde kosten in het kader van Opsporing Ontplofbare Oorlogsresten: € 1.200
- Realisatie woningbouwlocatie Beekweide II
In het kader van een goede ruimtelijke ordening is voor deze locatie in 2021 een onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek betreft een bureau-onderzoek, waaruit is gebleken dat een vervolgonderzoek noodzakelijk is. In 2023 is dit vervolgonderzoek uitgevoerd, waarbij de conclusie is dat detectieonderzoek (incl. benaderen van de verdachte objecten) noodzakelijk is. Deze werkzaamheden zijn inmiddels afgerond, zodat ook de daadwerkelijke realisatie van het project (het bouwrijpmaken) kan worden afgerond. Gerealiseerde kosten in het kader van Opsporing Ontplofbare Oorlogsresten: € 72.822,50

2. Kaders

Het Rijk besloot in 1986 dat de financiële verantwoordelijkheid voor de opsporing van conventionele explosieven (CE) (zijnde Ontplofbare Oorlogsresten) bij gemeenten of derden ligt, maar in uitzonderlijke gevallen kan het Rijk een tegemoetkoming in de kosten geven. Dit Bijdragebesluit werd in 2009 omgezet in de zogenaamde 'bommenregeling', die via het Gemeentefonds loopt.

In 2014 is de bommenregeling door het Ministerie van BZK aangepast. De hoofdpunten van de Bommenregeling staan beschreven in de Septembercirculaire Gemeentefonds 2014 en kunnen als volgt (voor zover voor ons relevant) worden samengevat.

- Vanaf 2015 kunnen alle gemeenten in geval van opsporing en ruiming van explosieven een bijdrage van 68% in de kosten ontvangen door het indienen van een raadsbesluit.
- De mogelijkheid voor het ontvangen van een suppletie-uitkering is beperkt tot de werkelijk gemaakte kosten. De mogelijkheid om op basis van toekomstige kosten een bijdrage te ontvangen vervalt.
- Om in aanmerking te komen voor een bijdrage volstaat de toezending van een gemeenteraadsbesluit waarin de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van explosieven zijn opgenomen. Er hoeft geen verdere onderbouwing overgelegd te worden.
- BTW komt, net als onder het voormalige Bijdragebesluit, niet voor compensatie in aanmerking. In de opgave van de gemaakte kosten dient daarom duidelijk te worden opgenomen dat de bedragen exclusief btw zijn.

3. Beoogd effect

Met uw besluit wordt voldaan aan de voorwaarden die gelden bij het aanvragen van een tegemoetkoming in de kosten via de suppletie uit het gemeentefonds. De gemeente loopt geen financieel risico; de bijdrage is een tegemoetkoming in de gemaakte kosten van het onderzoeken, opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog. Van de €74.022,50 gerealiseerde kosten wordt via de suppletie € 50.335,30 vergoed.

4. Argumenten

- Uit veiligheidsoverwegingen was het noodzakelijk om, voorafgaand aan bodemroerende werkzaamheden, onderzoek te laten uitvoeren naar de aanwezigheid van Niet gesprongen Explosieven (NGE), tegenwoordig ook wel 'Opsporen van Ontplofbare Oorlogsresten' (OOO) genoemd, in de bodem.
- Omdat de bommenregeling per 2015 is veranderd, wordt de suppletie-uitkering aangevraagd bij het ministerie van BZK door middel van een raadsbesluit van de gemaakte onderzoek-, opsporing- en ruimingskosten van conventionele explosieven.

- Indien geen aanvraag wordt ingediend kan de gemeente geen suppletie ontvangen van 68% van de gemaakte kosten.

5. Kanttekeningen

geen

6. Uitvoering

a. Planning:

Uw besluit wordt samen met een verzoek om een bijdrage vanuit het Gemeentefonds ingestuurd naar het ministerie van BZK, directie Financieel-Economische Zaken (FEZ).

Deze aanvraag dient vóór 1 april 2025 bij het Ministerie te zijn ontvangen.

Op basis van het besluit van de gemeenteraad zal de suppletiebijdrage uit de bommenregeling, bestaande uit 68% van de aangegeven kosten, in de meicirculaire 2025 van het Gemeentefonds worden toegekend aan de gemeente Renswoude.

b. Communicatie:

n.v.t.

7. Risico's, kosten, baten en dekking

Met het besluit om suppletie aan te vragen loopt de gemeente geen financieel risico.

De kosten voor de onderzoeken zijn al betaald uit de betreffende grondexploitaties.

Het niet besluiten tot het aanvragen van de suppletie-uitkering zou betekenen dat de gemeente geen suppletie krijgt van 68% van de gemaakte kosten.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Renswoude,

de secretaris,
E.J. Jansonius

de burgemeester,
P. Doornenbal-van der Vlist

Bijlage(n):

- Raadsbesluit
- Overzicht gemaakte kosten
- Toelichting op de bommenregeling

Bijlage overzicht van de kosten:

Overzicht gerealiseerde kosten explosievenonderzoek en - opsporing				
Datum	uitvoerende partij	onderwerp	project	bedrag ex. BTW
19-12-2019	Ortageo	Vooronderzoek	Groot Overeem II	€ 1.200,00
19-4-2021	AVG	Vooronderzoek	Beekweide II	€ 3.510,00
22-6-2021	AVG	Vooronderzoek	Beekweide II	€ 390,00
1-9-2023	AVG	Opsporing wk 26-27	Beekweide II	€ 3.950,00
31-10-2023	AVG	Opsporing wk 26 t/m 38	Beekweide II	€ 22.505,00
10-11-2023	AVG	Opsporing wk 42 t/m 45	Beekweide II	€ 17.145,00
20-12-2023	Timmer Gww	assisteren AVG - grondwer	Beekweide II	€ 7.491,00
22-12-2023	AVG	Opsporing wk 49-51	Beekweide II	€ 3.533,00
jan-24	AVG	Opsporing wk 4 2024	Beekweide II	€ 1.308,00
jan-24	Timmer Gww	assisteren AVG - grondwer	Beekweide II	€ 528,00
nov-24	AVG	Opsporing wk 48 2024	Beekweide II	€ 12.462,50
			Totaal	€ 74.022,50
			suppletie 68%	€ -50.335,30
			Kosten gemeente	€ 23.687,20

Bijlage: Toelichting Bommenregeling

Gemeenten krijgen geld van de Rijksoverheid uit het gemeentefonds. Hoeveel geld gemeenten uit het gemeentefonds krijgen hangt af van hun specifieke kenmerken en belastingcapaciteit. Deze belastingcapaciteit geeft aan hoeveel belasting een gemeente jaarlijks kan innen. Gemeenten bepalen zelf waar ze het geld uit de algemene uitkering van het gemeentefonds aan besteden. Binnen een gemeente moet het college wel aan de gemeenteraad uitleggen hoe ze dit geld wilt besteden.

Bommenregeling

Gemeenten kunnen via het gemeentefonds in aanmerking komen voor een bijdrage in de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van ontplofbare oorlogsresten uit de Tweede Wereldoorlog (de zogenoemde bommenregeling). De bommenregeling is geen Rijkssubsidie maar een regeling die wordt gefinancierd via een suppletiereling binnen het gemeentefonds.

Het doel van het gemeentefonds is om iedere gemeente een gelijkwaardige financiële uitgangspositie te geven. Gemeenten kunnen zo een gelijkwaardig voorzieningenniveau kunnen realiseren tegen gelijke belastingdruk. Mensen moeten in principe toegang hebben tot hetzelfde voorzieningenniveau en dat mag niet afhankelijk zijn van de plek waar iemand woont.

De bommenregeling is een regeling ván gemeenten, vóór gemeenten. Het idee achter de regeling is dat gemeenten die veel kosten hebben op het gebied van het ruimen van ontplofbare oorlogsresten hier beperkt financieel nadeel van ondervinden ten opzichte van andere gemeenten die hier niet mee te maken hebben. Alle uitkeringen in het kader van de bommenregeling worden door alle gemeenten gezamenlijk gedragen. In die zin is er sprake van communicerende vaten.

Het vergoedingspercentage voor bijdragen die worden verstrekt is 68%. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) geeft per 2021 in een [factsheet\(verwijst naar een andere website\)](#) informatie over de manier waarop gemeenten een aanvraag kunnen indienen en hoe om te gaan met kosten van derden. Daarnaast informeert BZK gemeenten over de bommenregeling via de [circulaires van het gemeentefonds\(verwijst naar een andere website\)](#).

Kosten van derden

Alleen gemeenten kunnen een aanvraag indienen bij het ministerie van BZK. In de huidige praktijk komt het voor dat gemeenten ook kosten van derden in het raadsbesluit opnemen.

Het ministerie van BZK zegt hierover in de meicirculaire 2024:

'Helaas blijkt in de praktijk dat sommige gemeenten toch de kosten van derden in hun aanvraag opnemen. Vanaf 2024 zullen de fondsbeheerders er strenger op toezien dat alleen de gemeentelijke kosten en/of die van een particuliere vondst, in de aanvraag worden meegenomen. Dit zal fasegewijs worden gehandhaafd. Dit jaar (2024) wordt gehandhaafd op of de ingediende aanvragen niet de kosten van waterschappen en provincies bevatten. Vanaf volgend jaar (2025) zullen ook de kosten van andere derden, met uitzondering van particuliere vondsten, niet langer voor vergoeding in aanmerking komen. Bovendien moet vanaf volgend jaar (2025) expliciet in het raadsbesluit worden verklaard dat de kosten alleen de kosten, exclusief btw, van gemeenten en/of particuliere vondsten betreffen. Er hoeft geen verdere onderbouwing te worden overlegd.'

Richtsnoer is dat de bommenregeling in het gemeentefonds niet is bedoeld voor het compenseren van private partijen voor kosten die anders door de markt zouden worden gedragen.

Bijdrage aanvragen

Om in aanmerking te komen voor een bijdrage dient de gemeente een raadsbesluit in bij het ministerie van BZK waarin de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van ontplofbare oorlogsresten zijn opgenomen. Er hoeft geen verdere onderbouwing overlegd te worden. De bijdrage heeft betrekking op de gemaakte kosten exclusief btw. In het raadsbesluit dient daarom duidelijk te worden gemaakt wat de bedragen exclusief btw zijn.

De raadsbesluiten worden bij voorkeur verstuurd per e-mail naar regelingen@minbzk.nl
Per post kan dit naar:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. FEZ/Begrotingszaken/Regelingen
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Uitkeringsmoment

Aanvragen die vóór 1 april door het ministerie van BZK zijn ontvangen worden na beoordeling in het jaar van ontvangst toegekend. Aanvragen die het ministerie vanaf 1 april ontvangt worden meegenomen in het volgende jaar.

Via de meicirculaire van het gemeentefonds ontvangen gemeenten informatie over het toegekende bedrag. De uitbetaling van het bedrag loopt vervolgens mee in de reguliere bevoorschotting van de uitkering uit het gemeentefonds.

Inhoudelijke vragen over de bommenregeling? Mail dan postbus.gf@minbzk.nl.

(bron: <https://kenniscentrum-oo.nl/onderwerpen/financiering/>)